

LA TORREJA

SETMANARI CATALÀ
FESTIU IL·LUSTRAT & LITERARI

10 CENTIMS lo número per tot arreu.

Preu de subscripció 2 R^{es} al mes.

REDACCIÓ: San Pau - 56 - L.

Y á muchos parece
que nuestra carrera
sin grandes disgustos
la sigue cualquiera...
Pues oigan ustedes
cuanto sacrificio
exige el ser miembro

Ay, que gracia tiene,
etc.

EFEGS.

LAS ELECCIONS.

SUMARI

TEXT: Virtuts á pes, per Pau de la Laya.—Fabuleta, per Baldiri Candelas.—Lo Clatell (poesia festiva), per Joseph M.ª Codolosa.—Curiositats.—L'adulteri en la Roma Antiga, per Pepet del Hort.—¿Qué será? (poesia), per Joseph Barbany.—Planys d' un pegot, (serenata), per Lluís Salvador.—D. Anton Vico, per A. F. C.—Judas, (judici crítich del drama), per Pepet del Hort.—Teatros, per Un cómich retirat.—Campanadas.—Cuentos.—Narcótich en vers, per B. Torrents y Bolart.—Epígramas, per J. Abril Virgili.—Cansons, per M. Riusec.—Telegramas.—Correspondencia.

GRABATS: Las Eleccions, per Efegs.—Peix de semana santa, per F. Gomez Soler.—Retrato de D. Anton Vico, per Puntis suspensius.—Tipos y notas cómicas, per Cilla y F. Gomez Soler.—Semana Santa, per F. Gomez Soler.—Resultats del dejuni, per Cilla.

FOLLETÍ: ¡Jesús mort! (sonet), per A. Ferrer y Codina.—Quietut, per Ricardo Rum-Rum, ilustrat per A. Cardunets.

VIRTUTS A PES

I

Todo se vende hoy dia,
todo el dinero lo iguala,
la corte vende su gala,
la guerra su valentía.

GONGORA ARGOTE.

ERA un dia terrible per mí, un d' aquells dias que trovantse lo esperit embolcallat de sombras fins la claror del Sol nos fá nosa y lo imperceptible aleteig d' una mosca 'ns amohina.

Feya mes de quaranta vuyt horas que no havian entrat per ma boca aliments sólits ni líquits y las mevas tripas cargolantse d' una manera espantosa protestavan enérgicament contra lo forsós dejuni que las imposava, no jo, mes si la malastruga sort que may me deixa.

Encara resonavan en mas orelles las aspres y fatídicas paraulas del propietari de la casa, el qual no havent pogut cobrar de mi ni un sol céntim de lloguer en dotze mesos, acabava de amenassarme ab la ignominiosa expulsió d' aquellas quatre parets que 'm co-beijavan y que baix lo nom de pis no eran res mes que un antre de miserias y un niu de xinxes.

Una tempestat imponenta y amenassadora s' alsava en lo meu cervell.

Los negres y espessos núvols de lo dupte y los llamps abrassadors de la desesperació influint en lo moral y material del meu descarnat individuo me tenian tant postrat y abatut que hauria donat la meva pell á qual-sevulga beco de botiga en cambi d' un plat de sopas d' all ó ferigola.

Mes de quatre mil vegadas com eléctrica espurna ni havia traspasat per lo pensament la idea de lo suicidi, pero donada la meva situació y pobresa feyan impossible semblanta determinació, no podent efectuarho d' una manera digna y magestuosa.

Y com que convenstut estich que segons los medis que escullim pera sortir d' aqueix miserable mon de creus y trampas, demostrém quins son los sentiments que 'ns animan, no podia de cap manera escullir nna *mort prosaica* qui com jo ha perdut fins las cellas per anar á darrera de las románticas musas (alias moras).

Ni la corda d' espart ni 'ls mistos de cerilla, ni lo sulfumant, verdet, vidriol y arsénich, eran apropiats á

la meva categoría, y per matarme, necessitava fer soroll, molt soroll, y per conseguirho nó calia res mes que un cartutxo de dinamita.

Pero ay! la *tronamenta* meva me privava fins de l' únich desitg que tenia, lo desitg de morir d' un *trueno*.

Sentat en l' única y espallifada cadira que 'm quedava y de cap en una caixa y despintada taula, demanava ja que morir no podia, á la són que vingués, may fós si no per breus moments á donar ab la sua *sopori-fern alenada* un lenitiu á mas inconsolables desventuras.

Pero la són no venia, sorda com sempre á 'ls llastimosos prechs de 'ls que la anyoran me negaba lo consol del oblit, mantenintme desvetllat, deixant que la neguitosa febra del diliri s' apoderés de mi per ferne sa joguina.

Portats en alas de lo mes cruel desvari, los sacratissims recors de ditjas ja passadas, venian prenent forma y vida á fer mofa sarcásticament de tant horribles dolors y penas tantas.

Com per efecte de llanterna mágica passavan per devant de mos ulls las vaporosas imatjes d' aquellas ninas que ma gloria ploren, y en vers de tendres miradas sols lo despreci y befa en sas *típicas coronas* jo llegia.

Inmóvil y atontat, cualsevulga que m' hagués vist hauria cregut que solsament un cadavre era, á no ser per la fatigosa respiració que de mon pit sortia.

No se quant hauria durat aqueix estat de desesperada postració si una veu potent y sarcástica al mateix temps, una veu que tant semblava un gemech com una riallada no m' hagués fet alsar d' un brinco com si en la *part posterior* m' hi hagués clavat una agulla, desfent á l' hora las fantásticas sombras de m' ardenta pensa.

¿De qui era aquella veu? ¿Aquella veu que com galvánica forsa, tenia lo poder de fer aixecar á un mort, puig jo un mort era desde 'l *merfet* que 'm faltava la essencia de la vida, que es y ha estat en tal temps lo que 'n dihem Moneda?

¿De qui era aquella veu que causant una verdadera revolució en totas mas ideas y sentits, feya que oblidant tots los amarchs sufriments que m' agreuxaban caigués en brassos altre cop de la esperansa y la follia?

Si lo número vinent
de LA TOMASA compréu,
jó vos juro coralment
que sabreu molt fácilmente
de qui era aquella veu.

PAU DE LA LAYA.

(Continuará.)

FABULETA

Una noya molt cursi y molt coqueta
tenia relacions ab un poeta,
y vehos aqui que un dia
per veurer si de veras l' estimava
suplicà que li fés una poesia,
mes ell que sense inspiració 's trovava
volguent complaurer á la nineta hermosa
va ferli..... certa cosa
que del art de las musas res tenia;
aixó prova á vostés si bé se ho miran,
aque hermosura y amor no sempre inspiran,
ay que en vers de tocar trovas galanas
molts poetas també tocan.... Campanas.

BALDIRI CANDELAS.

LA TOMASA.

GALERIA DE CELEBRITATS

A. Vico.

LA COMPAÑIA

GENERAL DE ENFERMERIAS

LO CLATELL

Allá van versos donde
va mí gusto.

Espronceda.

Molt de lo *clatell* puch dí,
sent com es pel cós humá
lo *tubo* que 'ns ve á portá
vapors al *cap* alambi,
siga grás com un segi,
ó bé sech com un rostoll,
la sanch hi circula á doll
quant vá á parar al cervell
y si 't tallan lo *clatell*
ya pots dir: *Bona nit col!*

Tallat lo *clatell*, s' acava
tot d' una, nostra existencia,
se 'ns evapora la ciencia,
tota la forsa s' esbrava,
com un arbre sensa sáva
resta 'l cós ert y gelat.
perxó, ¡ay! la Societat
que un pitjor sempre imagina
vá inventar la guillotina
que tants *clatells* ha tallat.

Ja avans que 's fes immortal
eixa eyna ab lo rey Lluís, (*)
per sortir del compromís
no 'ns marcava la destal,
sobre un rústich catafal
se hi veyá un piló, y en ell
mostrant del *clatell* la peli
un *ser* de *cap* s' hi posáva,
y un altre *ser* l' hi arrancava
la existencia, pel *clatell*.

Y avuy qu' encare de mort
se solen firmar sentencias,
per mes que nostres conciencias
protestin de tal rigor,
lo *clatell* ajusta fort
de lo criminal mesquí
Ab una argolla 'l butxí,
y apretantli sens pietat
deixantlo *desclatellat*,
pel *clatell* lo fá morí.

En lo *clatell* hi radica
ja la *masa cerebral*,
la *columna vertebral*,
y l' *oset* de la musica.
Ab parentela tant rica
bruticia el *clatell* no admet
per tal cás, l' home discret
tenintho per sapigut,
sabent que se juga *brut*
porta sempre 'l *clatell net*.

Repartint sabis concells
los frares que ab tot pensavan
si be *bruts* d' habits anavan
nets portavan los *clatells*,
puig masa sabian ells
que 'l *clatell* uo vol *cap-tara*,
d' aquí vé, que avuy encare
quan un busca 'l seu profit,
en vers de dirli, aixirit
li dihuén, *clatell* de frare.

Cria 'l *clatell* tanta llana
que si un hom no se la treu
per honrat que siga, 's veu
dit y fet un mort de gana,

(*) Lluís XVI rey de Fransa que morí guillotinat en lo any 1793.

qui vá ben *esquilat*, *mana*;
qui es llanut, abaixa 'l front;
qu' en la comedia del mon
cometent barbaritats
sempre los mes *esquilats*,
esquilan als que no ho son.

A todas horas serás
víctima d' un esturnell
si encastat en lo *clatell*
hi portas un matalás
á *cap* militar veurás
que sigui tonto y perquè?
massa que s' esplica bé,
tant punt al cuartel arriba
tots li cridan lo ¡quien viva!
contra la *llana* que té.

Hi ha *clatells* de molts estils
y de estranya construcció,
clatells llisos, de *moltó*,
y altres que semblan *pernils*,
ni ha de delicats perfils
que un *Cisne* 'ls pot envejá,
de tan enfonsats ni há
en cambi, que un 'ls confon
y no sap si *clatells* son,
ó be las covas d' Arta.

Clatells hi ha que fant arcada
y sembla diguin arreu;
Senyorets, per mor de Deu
doneume una *clatellada!*
altres que una cansalada
semblan pels sacsons que tenen,
clatells grassos, que rebenen
y molts d' ells tan delicats,
que á du colls enmidonats
ni un moment tan sols s' avenen.

En nostre *clatell* portém
molta astucia, y gran acopi
de vanitat y amor propi,
y ab los gestus ho probém
Si una cosa no creyém,
no fem res més que passá
pel *clatell* plana la má,
volent dir:—Del hort no vinch!
—Mira qu' *esquilat* 'l tinch.
já n' amí 'm vols enganyar!

Trovaréu *clatells* estrets
y llarchs, també de rodons,
molts que crían rovellons,
grans, *florncos* y humors-frets,
ni ha que al treball no estant fets
y may volen portar jou,
altres que may dihuén, prou
y á la fatiga s' arrelan,
y alguns que per més que 'ls pelan
sempre se 'ls amaga l' ou.

Lluheix l' aixirit torero
que esposa la seva pell,
una monya en lo *clatell*
para más gracia y salero.
Un barret com un pandero
hi portan los cardenals,
y algunas tendres *vestals*,
s' acostuman posá un llás
per veure si algun *pallás*
els hi cura tots los *mals*.

Lo poeta que es novell
entant las Musas invoca,

s' estira més que no 's toca
jo cuiro de lo *clatell*
sembla que exigeixi d' ell
los pensaments elegants,
las paraulas retumbants
per fer la trova ben feta,
com si 'l *clatell* fós l' *aixeta*
de la *font* dels consonants.

Es una mort de conill
morir d' un cop al *clatell*
y se 't pot tombá 'l cervell
fins donanthi un cop sencill,
lo *clatell*, del coll es fill,
y d' aixó en te tant d' orgull
que si passa algun tribull
lo coll, fá torná 'l *cap* foll,
y per *cap clatell* y *coll*,
l' home se 'n veu un embull.

Si per cás tens un tropell
y 't surt molta sanch del *nas*
facilment la estroncarás
seguint de l' avia el concell.
Penjarás en ton *clatell*
una *clau*, y ab Santa pau
la sanch tornarà á son cau,
que sent lo *clatell* la *porta*
de tots los membres, importa
no deixarte may la *clau*.

La forsa de lo bastaix
es deguda á lo *clatell*,
que s' hi sol posá un farsell
pera servirli d' encaix.
Quant un porta lo cap baix
lo *clatell* mes forsa treu,
y aqueixa certesa 's veu
entremitj de los devots
que lo cap baix portan tots
¡y si penjan una *creu!*

Reban molts *clatelladas*
l' aprenent y ¡l' escolá
y al que no vol estudiá
ni *endosan* molts vegadas.
S' evitan esgarrapadas
si per *ell* s' agafa un gat
lo llop esquerp y afamat
quan s' emporta algun anyell
las dents li clava al *clatell*
per matarlo més aviat.

Quant Grechs y Romans lluitavan
sempre que feyan esclaus
á los dos guerrers mes braus
clatell per *clatell* lligayan.
Per *clatell* sa vida acavan
molts peixos y també 'l toro,
tenintho per molt decoro
moren rebent al *clatell*
un cop furient de coltell
tots los súbdits del rey moro.

Y aquí lo *clatell* deixant
lector, pots dirme ab rahó
com deya aquell escultó
que d' un om en vá fé un Sant.
«Del *clatell* parlant en gran
«has provat que no ets novell,
«pero ab tot aqueix farcell
«de paraulas que me has dit,
«ja te 'n pots torná al llit,
«me las pots plantá 'l *clatell*.»

JOSEPH M.^o CODOLSA.

FEIX DE SEMANA SANTA

GURIOSITATS

L' ADULTERI EN LA ROMA ANTIGA

ANT horror y despreci inspirava als pobles de l'antiga Italia la dona adúltera, que quan era sorpresa infraganti, la despullavan dels seus vestits, y era conduhida á un lloch públich, en hont, exposada sobre una pedra, era objecte durant moltes horas, de las injurias y burlas del poble.

Moltas eran mortas á pedradas, á altrás se las marcava en lo front ab un ferro encés, condemnanlas després á una vida d' etern despreci.

La pena del adulteri en lo *Lácio* y comarcas vehinas, era mes escandalosa encara, mes repugnant que lo adulteri mateix. En dita pena ó cástich desempenyava el paper principal un ase, bestia lasciva en sa mes brutal acepció.

La adúltera era víctima del libidinós animal y el cástich terrible se convertia en una diversió mons-

truosa que tenia lloch en públich y á la vista de tot-hom.

Lo passeig de la dona adúltera montada en un burro, era una untiquíssima costum qu' es conservava encara á la edat mitxa, no solament en Italia, sino també en casi tots los pobles d' Europa, en hont havian penetrat las lleys y costum romanas.

Cuan l' ase va deixar de representar un important paper en lo cástich de la dona adúltera, aquellas desgraçadas eran portadas de Roma á los *Edículos de Priapo* en hont rebian tota mena d' ultratjes y desprecis del poble bárbaro.

La adúltera entrava en aquella especie de presó, no de frente, sino d' esquena, y molt pocas eran las que quedavan ab vida després de tant prolongat martiri.

Son crim no justificava, per cert, el bárbaro, inhumá é impur cástich á que las subjectava l' home tan corromput y llisenciós d' aquella época de fatal memoria.

Segons afirma Sócrates l' Escolástich, escritor ecle-siástich del sigle V, fill de Constantinopla, tant asombrós y repugnant cástich vá ser molt comú en tot l' imperi romá fins la mitat d' aquell sigle de la Era Cristiana.

PEPET DEL HORT

¿QUÉ SERÁ?

Soch d' aquesta vida tot just á la entrada y casi ja m' sembla que soch á la eixida:

¿Será que ma vida resulta esguerrada, ó que en juvenesa ja s' trova aburrada?

L' amor m' avassalla; la gloria m' obliga: l' amor y la gloria se 'm lligan ab penas:

¿Será que á la gloria l' amor sempre lliga, ó que al amor lliga la gloria ab cadenas?

Ensenyo alegría y amago tristesa: m' enganyo sabentho: l' engany m' aconsola:

¿Será ma alegría pot ser mal entesa ó está ma tristesa pot ser de tabola?

Si bé l' esperansa l' ambició m' adorna, com mes adornada mes lletja 's presenta:

¿Será la esperansa que falsa se m' torna ó l' ambició méva que may s' acontenta?

La calma m' agrada, molt mes que l' bullici: distreumel bullici: la calma 'm capfica: ¿Será que, en silenci me planyo per vici, ó bé que 'l bullici mos planys dulcifica?

No m' falta judici: criteri me 'n sobra: per massa criteri mon judici s' talla: ¿Será que, ab criteri, judici mal obra, ó que mon judici fins passa de ratlla?

Per tot provas busco: per tot cálculs trovo, las provas ab cálculs no sé qu' empatollan: ¿Será que son falsas las provas que provo, ó bé que 'ls méus cálculs ab provas s' embrollan?

De duptes é ideas ne perdo fa 'l compte: vá errant ma existencia sens nort, y sens guia: ¿Será que vaig naxer molt tart ó molt prompte, ó que no vaig naxer com naxer debia?...

JOSEPH BARBANY.

PLANYS D' UN PEGOT

Serenata.

—¡Sinforosa! ¡Sinforosa!
La donzella mes hermosa,
del Besós al Llobregat.
La de rossa caballera;
la de boca riallera
y del nas arremangat.

Ayans no sigui de dia
desperta prompte m' aymia,
treu lo cap al finestró.
Estira be las orellas
si vols sentir las querellas
d' aquest ataconadó.

Perdonantme la franquesa,
no 't causi cap estranyesa
si canto desafinat,
puig com la nit es molt fresca

el fret m' haurá fet la llesca;
qu' estich molt encostipat!

Mes encare qu' estornudi
no creguis per 'xó que mudi,
puig cantar es mon intent,
encare que mes voldria,
segons 'm va dir la tía,
estar al llit ben calent.

Quan lluny estich de tu nena,
sento, ¡mal llamp! una pena
no trobant en lloch consol;
mon pensament sempre vola,
pensant ab tú, ab la sola,
lo tira-peu, y ninyòl.

Mes ¡ay! per mes que jo canto,
no fas cabal del meu llanto,

no vols alsarte del llit;
ni tampoch vols consolarme
estant á punt de glassarme
com estich aquesta nit.

De ira, mon cor esclata
quant te veig que 'ts tan ingrata
fent el sort á mas cansons,
mes encare jo vull veurer
que potsé 'm quedis á deure,
mitxas-solas y talons.

En fi; no vull mes cansarme,
no vull mes enrragullarme
que 'l teu mal no vol soroll;
mes ja que aixís se 'm humilla
ab la mateixa falsilla
'm tallaré... 'l ull de poll.

LLUIS SALVADOR.

Tipos y noas cómicas

Facsimile de dos enamorats que van morir dissecats.

Mira qu' atrevirse á dirme que tinch la boca grossa!..

Ensejantse per la serenata d' un Marqués *dimissionat*.

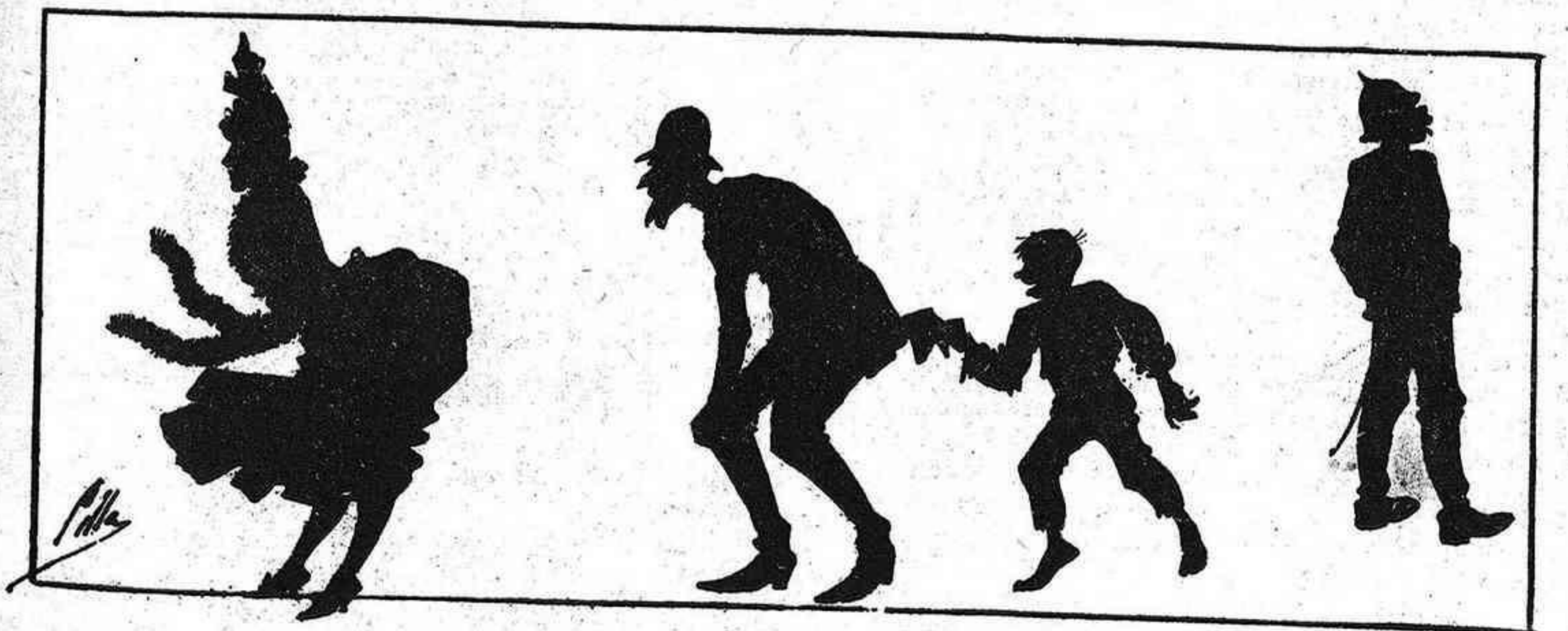
—Tiene dret á ensuciarse en la esquina aunque la casa sea suya?
—Se donan casos.

—Véndrers al mestre per trenta monedas! No digas...
—Segons, home, segons... Jo soch mes católich que tú y avuy me 'l vendria per un biffsteack.

A ver... Dos pasos al frente el que ha hecho esta indecencia.

D. Anton Vico

Gran artista y caballer
tan complert que ningú 'l guanya;
y es admirat en Espanya
y admirat al estranger;
Ell del art los secrets obra;
y es en tal grau superior,
que pot ferse un altre actor
del talent qu' á n' ell li sobra.

A. F. C.

JUDAS

Poema dramátich en cinch actes y en vers, per
Frederich Soler (Pitarra).

JVANTS, molt avants de la hora de comen-
sar la funció ja estavan materialment in-
vadidas de curiosos, las portas del colisseo
tant per la part del carrer de Mendizabal
com per la del carrer del Hospital.

Escabrós y mes que escabrós era l'
asunto que vá escullir lo Sr. Soler per la seva
última obra y per lo tant, fou major la curio-
sitat del públich anhelós de sebrer com lo poe-
ta dramátich havia pogut salvar los escolls que
ab tanta valentia havia afrontat.

No entrarém pas en detalls; ni las dimensions del nostre
setmanari ho permeten ni es massa propi donada la índole
del mateix, fer un complert judici crítich que prou s' han
encarregat de ferlho los periódichs sérios de nostra loca-
litat.

Farén unicament una petita historia de lo ocorregut.

Com sempre que 's posa en escena alguna obra del nos-
tre eminent poeta, hi havia aquella heterogenietat de pú-
blich y de parers que may hi falta, sent aquesta volta mes
oposats los últims, dada la índole de la producció qu' es
prestava per la controversia de un modo tant extraordinari.
Aixís es que en los entreactes bullia lo saló de descans hont
s' hi repaesentava una comedia mil voltas mes interessanta
que lo drama que 's desarrollava en lo palco escénich.

Los enemichs del Sr. Soler aprofitant lo mes petit inci-
dent davan mostrars continúas de desagrado que eran
ofegadas per los entussiasmas del poeta, formant una especie
de pugilato d' aplausos y ciceo que originaren protestas dels
indiferents que s' havian gastat los quartos per passar
agradablement la vetllada.

Lo drama ó millor dit lo poema, pues es millor per
llegit que per declamat, té una versificació de primer ordre
y de segur que hi ha pensaments y conceptes brillants
per fer tres obras de regulars dimensions.

La estructura del drama es sóbria, pero malmét aques-
ta sobrietat la estensió dels parlaments que n' hi há que,
com vulgarment se diu, may s' acavan.

La part ideal té poch interés pues tota es reduex á la
passió amorosa que inspira Maria de Magdala á casi tots
los que la rodejan, y quant la obra entra en algun perío-
do á la tradició relligiosa, no logra tampoch avivarlo per
ser un assumpto de sobras manossejat.

La execusió escelent per part de lo Sr. Isern, Soler, Vir-
gili y Martí, per mes que algun está tan alt de tó que per-
judica á l' obra notablement fugint del realisme sense cap
necessitat en actors de condicions reconegudas. A la vritat
no podém compendrer aquella escola de crits y cargolillos

anti-artístichs que sols se nota en nostre teatro regional y
que fá crisar los nirvis del públich de bon gust y aplau-
deix (lo qu' es la pitjor censura) aquell residuo del Odeon
enfilat en las gradas del galliné.

Lo Sr. Bonaplata á qui aplaudírem ab entussiasme la nit del
ensaig general, pues estava en sas plenas facultats de veu,
no pogué modularla com ell de segur volia lo día del estre-
no. fent notar lo disgust ab que treballaba tant notabilíssim
artista.

No duptém que en las próximas representacions que, en
nostre concepte, han de ser numerosas, tindém ocasió de
aplaudirlo al fer ressaltar las bellasas de que está esmaltat lo
seu interessantíssim paper.

La música intercalada en la obra fou un altre poderós ene-
mich del éxit: no dirém que el Sr. Rodoreda la fés bona ni
dolenta; fent notar sols que no 'ns va agradar y que s' hi
aplicava com un pegat en un banch.

Las decoracions magníficas; lo Sr. Soler Rovirosa y los
Srs. Moragas y Urgellés varen dar mostrars de que en saben
de debó. La més agradable es la que representa l' Hort de
de Gethsemani, la qual obtingué nutrits aplausos sent la úni-
ca que alcansá lo privilegi de que fossin cridats sos autors
que no varen presentarse.

Las tres creus que apareixen dalt lo Gólgota al final de la
obra, d' un gust detestable; á ser de bulto, la ilussió hauria
sigut complerta.

Lo Sr. Soler fou cridat diferentas vegadas en escena al
mitj dels aplausos de la numerosíssima concurrencia, rica
en calitat, pues s' hi trovavan representadas las millors clas-
ses de la societat barcelonesa.

Un aplauso á la Empresa del Teatro que no ha perdonat
gasto al presentar la obra, no dubtant que lo públich sabrá
corresponder com se mereix en justicia.

La segona, donada lo dimars, va mellorar notablement,
resultant un éxit complert.

Per lo dissapte de gloria, está anunciada la tercera repre-
sentació.

PEPET DEL HORT.

Teatros

PRINCIPAL.—Lo próxim diumenje inaugurarà la tem-
porada de primavera la companyia Vico, ab las obras *L' At-
dea de S. Lorenzo* y *Otelo*, per primera surtida dels Srs. Gi-
menez y Vico respectivament. Lo dilluns per la de D. Ri-
cardo Calvo, se representarà *Jorje el armador*, que última-
ment en Madrid dit actor, ha obtingut un inmens triunfo.
Brillante comensará á ser la campanya.

LICEO.—S' ha publicat ja la llista de la companyia de
ópera de *primissimo cartello*. En ella hi figura la Borelli,
Frandiñ, Valero, De Marchi, Bachs, Laban, David, etc., etc.
Ab tant notables artistas, y la promesa de representar la
ópera *Los Amantes de Teruel* del mestre Breton ab la di-
recció del eminent mestre Goula, no es difícil preveurer las
ovacions que 's preparan.

ROMEA.—En article apart tractem del estreno de *Judas*.

TIVOLI.—També inaugurarà sas funcions la companyia
Ducazal. Comensará sas tareas ab *La Tempestad*. Ademés
de la Sra. Di-Franco y Bergés hi figurarán en Bueso y So-
ler, tan aplaudits de nostre públich. Ab la baratura que s' ha
anunciat, tant d' entrada com de localitat, creyém que l'
teatro reventará dels plens que hi haurán.

CATALUNYA.—*Casa editorial* que vé precedida ab mol-
ta reputació de Madrid, s' estrenará disapte, alternant ab lo
Certámen Nacional (que sembla torna á resucitar) y ab la d'
espectacle *Oro, plata, cobre y... nada*.

'M menjaria tres bous
y tot just som á dijous

—¿Que 't sembla aquet ciri?
—M' agradan mes llarchs y mes groixuts

Vuit anys que 'ls hi faig anar
sens poguerlos casar.

CALVO-VICO.—Disapte passat inaugura la present temporada la companyia de sarzuela que ja anunciarem, dirigida per los Srs. Lopez é Isaura. Satisfeta pot quedar la empresa, puig fou molt ben rebuda. Se representá *Llamada y tropa*, *Monomania Musical* y *Los Baturros*. Totas tres obras agradaren á la concurrencia. Posteriorment s' ha representat *Cádiz*, y *El Recluta*. No pot darse més variació ab tant pochos días lo que honra molt al director d' orquesta senyor Isaura.

Dimars s' estrená en eix teatro, la revista *Los Inútiles*. Ab tot y veurers copia bastant exacte de *La Gran-via* y *Certamen Nacional* fou molt ben rebuda y creyém que dará bons resultats á la Empresa. Casi tots los números de música tingueren que ser repetits y en especial una preciosa americana per sis ó set vegadas, que abinimitable gracia y expresió canta la Sra. Perez. No será gens estrany que dintre poch temps sigui la cansó favorita de nostre públich. En la execusió de la revista sobresurtiren la dita Sra. Perez y el Sr. Lopez (P.) La orquesta notablement dirigida pel Senyor Isaura. Los demés artistas regular,

Per disapte próxim s' anuncia l' estreno del episodi *Zaragoza*. Ve precedit de bastanta reputació. Veurém.

EDEN-CONCERT.—Ab notable éxit ha debutat Mr. et Mme. Boutin ab sas *nabots animés*. Es un espectacle digne de ser vist. La companyia de zarzuela alterna la tan aplaudida *Al agua, patos!* ab lo juguet *Un crimen misterioso*. fent-se aplaudir tots cuants artistas hi prenen part.

UN CÓMIC RETIRAT.

Campanadas

Per efecte dels temporals havia deixat de funcionar durant alguns días lo nostre telégrafo particular, pero fetas ja las oportunas reparacions, podém avuy publicar, segons veurán en son lloch corresponent, los últims telégramas expeditos.

La célebre Higinia, va rebre una carta dientli s' interessés per fer conseguir una plassa de vigilant.

No podém negar lo nostre temperament. En aquet país la questió es *distinjeix* en qualsevol ram ó art. Encara que siga el del assassinat.

En Reus va suicidarse un subjecte al peu de la reixa del cementiri. En la butxaca hi portava la cédula, una carta p' el jutje y el paper del nincho.

Aixó se 'n diu anar á la estació y portarse la maleta. Ja es está d' ullera...

En Alicante una dona ha parit sis criaturas, assegurant los facultatius que encara en queda una en lo *claustru matern*. Deu haber quedat de recambi, per si s' en inutilisa alguna. Una dona aixís val tant or com pesa.

Prop de S. Pere de Tarrasa y en un dels arbres del olivar de casa Feu va penjar-se un subjecte nomenat Pau Navarro, ab la circumstancia de ser reincident, pues ja había probat de pendrer assiento per l' altre barri dos anys endarrera. Cada hú sab lo que li convé.

En virtut de que tenen los concejals d' ofici sis messos de temps per lliurarse de la via crucis, diu que 'ls aprofitarán per deixar la casa gran que no hi hagi rés... que dir. Ya ho contavam.

Al prójimo contra una esquina. Ha mort en Tortosa un home á qui el *vendaval* que va bufar aquestos días, va tirar contra una cantonada.

Ja es necessita munyeca!...

Llegim en «Lo Pandero» de Jumilla, que en Chinchon han pres á un individuo qu' anava p' el carrer completament nú.

Si segueixen aquets governs aviat haurán d' agafar á tots los espanyols.

Ya n' hi ha que portém los últims pantalons.

S' han aplassat las eleccions municipals y la clausura de la matansa de porchs.

Hi ha gent que sempre está de sort.

En La Bisbal també, s' está organisant un Meeting contra lo Códich Civil que está en vías d' aprobació. Vamos, se veu que en todas partes cuecen habas.

Del resultat que obtingui dit Meeting, nostre corresponsal en dita vila 'ns dará los detalls necesaris per ferloshen deu céntims.

Dilluns passat s' efectuá lo matrimoni del jove director de orquesta D. Juan Goula, fill del eminent mestre de igual nom y apellido, ab D.ª Josefa Goula, filla de D. Hermenegildo, primer actor jove del Teatro Romea. Foren padrins de la cerimonia lo tenor Sr. Mestres y barítono Sr. Aragó. Inútil creyem dir que desitjem als nuvis una interminable lluna de mel.

D. Francesch Marull, de La Bisbal, ha tingut la galanteria de remétrens un tomet de poesias originals suas, que últimament ha publicat, ab lo nom de *Engrunas*.

La circumstancia de ser colaborador nostre, 'ns priva lo poder elogiar com se deu dita obra, pero no podém menos que recomenarla á nostres lectors.

Ha mort en Baza á l' edat de cent y deu anys D.ª Nicolasa Soler, deixant una *prole* de roó individuos. No es diu si va morir del xarampió.

O de estroncárseli la baba.

Pobre ángel de Deu!

En un periódich de la localitat, del 10 del corrent, hi ha dugas cartas de dos malats dirigidas, al Dr. Audet que 'ns váren fer enternir:

Principalment la primera hont lo Sr. Chavarria diu qu' espera la costestació arrodillat y ab los brassos obérts.

Ya deu fer goig... Deu semblar un noy á qui el *mestre* ha castigat.

A quants estém de Peral?

Aquesta es la gran Nació!

Ja sols crida la atenció

la pseudo-grave funció

del Carrer de Fuencarral.

Hem rebut un exemplar de la comedia de D. Francisco J. Godo, titolada *La Corsetera*, que ab éxit s' estrená en lo Teatro Romea lo mes passat. Agrahim l' envio.

Hem rebut també un exemplar de *L' últim Numanti* episodi trágich original de D. Manel Sunyé y Bés, estrenat ab brillant éxit en lo Teatro de Novedats la nit del 11 Mars passat en la funció destinada á benefici de D. Miquel Pigrau-

La distingida societat «Victor Hugo», dará sas funcions semanals en lo Teatro Calvo-Vico, tots los dimecres no festius.

Se donava en una casa una reunió y ab la caló que feya van obrir los balcones; al cap de una miqueta va comensá á cantá un gomós, y al acabar, tota la concurrencia se vá posá á aplaudir y en el carrer se van sentí uns cuants cops ab las mans.

Lo presumit pensant qu' hasta en lo carrer l' aplaudian va surtí al balcó y veient que en l' acera d' enfrente hi havia un senyor li digué:

Moltíssimas gracias.

—De qué? contesta l' altre.

—Com sento que aplaudeix...

—Cá, home, si crido al vigilant.

Va un galét á demanar per entrar de criat en una casa, y la senyora li diu que ja 'n té dos y no 'n necessita cap mes.

—Be no hi fá res que no tingui gran cosa que fer, contesta el sócio.

Un pagés, que no volia creure de cap manera que la terra donés voltas, va volguerho probar per sí sol, y, en efecte: Se va está tot una nit á la finestra de sa casa per veure si ho veuria.

En certa casa, mentres deyan lo rosari, hi havia un noy qu' estava molt distret regirantse las butxacas, quant son pare l' hi digué ab tó de cremat:

—¿Qué buscas ab tant de regirá?

Y l' noy contestá tot dihent lo rosari y ab molta sencillés:

—Busco la clau del vostre sant ventre Jesús.

NARCÓTICH DRAMÁTICH

—Ave María!

—Endevant.

—Don Pau Pinya?

—Servidó.

—Moltas gracias; miris jo soch un poeta principiant, y com á vosté 'l tenim per escritor de gran fama, li vinch á llegir un drama en quinze actes...

—Tiba Quim!

—¡Oh! encare m' he descuidat lo prólech.

—Verge María!

Y es tot vers?

—Bó!.. Jo diria,

tinch molta facilitat.

—Quin títol té?

—Lo castell

del encantat ó bé siga

la amistad sempre enemiga

victima d' un mal concell.

¡Oh! li dich que fá furor;

á casa sentintlo ploran,

hi há una escena que tots moren.

—Calli que ja 'm té mitx mort!

—Vol que li llegeixi?

—¡Cá!

—Un acte.

—Ni mitja escena.

—Pero escolti..!

—Quina pena!

Créguim y millor será

ja que si empenya vosté.

A la nit vinga perquí

y com que no puch dormi

sentintlo me... adormiré;

que sent jove tan simpátich

y hasta un poeta tan exótich

será lo millor narcótich,

lo seu narcótich dramátich.

B. TORRENS Y BOLART.

EPIGRAMA

—i—i—i—

—¿Tu qu' erats dels seus mes íntims sabs perquè es matá l' Aleix?

—Cansát de renyí ab tothom

vá renyir ab ell mateix.

J. ABRIL VIRGILI.

LAS DOS CALAYERAS

Voltaire va morí 'l 30 de Maig de 1878, á 'ls 80 anys d' edat. Aixó tothom ho sab, pero 'l que no sab es lo que 'm va referí cert viatjant ab los termes següents:

“Recorrént lo mitj dia de Fransa, vaig visitá 'l Museo de un poblet, ahont me llamá l'atenció dos armaris de cristall, en un dels quals portava al peu lo rótul: *Esqueleto de Voltaire á la edad de 12 años*, y l' altre: *Esqueleto de Voltaire á los 80 años*.—Lo primer rótul me deixá parat y vejentho l' encarregat del Museo, vá dirme ab la major serietat:

—En alguns Museos li ensenyarán los esqueletos de Voltaire, pero sá-piga y entengui que 'ls llejitims y verdaders son los que tenim aquí. Apu eix de Voltaire als 12 anys sobre tot, es l' únich auteutich, y no 'l donarían ni per tot l' or del mon.

CANSONS

*Ni contigo ni sin ti,
mis males tienen remedio,
á menos de que no paguis,
lo que dech á 'ls meus inglesos.*

*¡Que me importa que te tenga
cara á cara y frente á frente:
si al menos tens xeixanta anys,
á damunt de las costellas!*

*A tu puerta hemos llegado
cuatrocientos en cuadrilla...
¡no surtis, nineta meva,
que rebrás una pallissa!*

*De la mano me llevaste
á la escuela del amor...
y vaig tocá 'l dos d'ordi
al comensar la llisso.*

M. RIUS-EC.

TELÉGRAMAS PARTICULARS
de LA TOMASA

Madrid, 17, 8 matí.—Novas declaracions de guerra á la paciencia pública. Jochs de prestidigitació. Lo que 's véu y lo que no 's véu. Joyas y romansos á la madrilenya.

Higinio.

Málaga, 17, id.—Ara volan... ara volan... ¡¡Millons!! Drama nacional ab tans actes com vulguin. Lo públich xiula pero 'ls empresaris es van fent ríchs.

Tevéo.

Madrid, 11, 3 id.—Lo gos xato de D.ª Luciana va ser en lo Congrés. No 's diu si alguns diputats varen sortir á rebre'l.

Xifladura.

Cuba, 16, 8 id.—Lo general Salamanca ja ha suspés un tenedor de llibres d' aquesta Aduana. Los negres s' han tornat blanchs, y los blanchs negres d' entusiasme moralizador.

Jalstinch.

Madrid, 18, 3 tarde.—Prompte lo Sr. Sanchis Varela, publicará una novela titolada “La cara de un hombre honrado, ó un que 's moca ab las estoballas.”

Es parla de regalar al novelista, un bastó de honor per trencarli per las costellas.

Naps.

CORRESPONDENCIA

○ Pau Pelegri, Lo quento dels esqueletos avans de vosté naxer ja era vell. - J. Abril; Enterats. - E. Molas; Alló de la religió no ho hem entés. - P. Guasch; Si senyor, es va trencar; es qu' era de canem dolent. - E. M; No vá, no vá; sentim tenirli que dir. - M. Sansar y Companyia; ¡Cristo!... Ho fa massa malament. ¿Quí va ser lo seu mestre? - Als demés no 'ls contestém porque seria may acabar. Ho farem en lo próxim número.

Resultats del dejuni

—Geroni... com t' has tornat?...
 —Ja t' ho deya... Vès afirmant
 que 'l dejunar es higiénich...

TRENCA CLOSCAS

XARADAS

*Prima y dos imperativa;
 tres y primera també;
 la tersa al abecedari
 prima y quarta á cal ferrer:
 Tres y quatre ne tinch jo,
 tú també y si no 'm creus
 basta que allarguis la quarta
 per convencert de que 'n tents.
 De lo tot dugas ne portas
 si es que dus lo que jo sé,
 per lo tant no busquis fora
 sino busca sobre teu.*

CASTELLS CROSTA I.º

II

*En hu sempre prima-dos
 la seva roba ab total,
 puig te un tres tan especial
 que no 'l fá ser gens talós.*

MANEL GARDÓ.

ENDEVINALLA

*Lector, ne tinch boca y dens
 sens ser bestia ni persona;
 tot aixó ho tinch á la panxa;
 cregas que no vá de broma.
 Lo que menjo per l' esquena
 ho trech ab molt poca estona.
 Ja t' he dit prou: ara tu
 comensa á pensarhi forsa.*

A. PALLEJÀ.

ANAGRAMA

—Ay quina cara fas Salvador
 ;Qué estás malalt?
 —Sí; ahir 'm fracturá una *tot*
 al anarmen á *total*.

UN ASTRÓNOMO.

CONVERSA

—¿Qué vindrás á passejar?
 —Si senyora que vindré.
 —Donchs comensat á arreglar
 que entre tan vaig á buscar
 al que hem dit.

—Está molt bé.

JOSEPH M.º BERNIS.

TRENCA CAPS

XATA...

SERRA AQUELL TELLADÓ

Formar ab aquestas lletas lo nom
 de una sarsuela catalana.

UN ESTUDIANT MURRI.

LOGOGRIFO-NUMERICH

1 2 3 4 5 6 7 8.—Carrer de Barcelona.
 4 5 3 6 2 8 7.—Arma de foch.
 4 7 4 5 2 8.—Poble de Catalunya.
 4 5 8 2 4.—Una carrera.
 4 5 4 7.—Serveix per fumá.
 4 5 6.—Part del home.
 8 7.—Nota musical.
 1.—Consonant.

E. LLAMPECHS.

GEROGLIFICH

V I I 7
 M A N I T
 LA 1/4 :
 MA

K. NALEJAS.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xaradas.—*To-ma-sa.*

» *Cons-tan-ti-no-pla.*

Endevinalla.—*Pusa.*

Trenca caps.—*Gravina.*

Intringulis.—*Peral.*

Logogrifo-Númerich.—*Macari.*

Geroglífich.—*Per cuiros un pellaire.*

LA TOMASA

PERIÓDICH IL·LUSTRAT Y LITERARI

Suscripció. . . 0'50 pesetas al mes
Número corrent. . . 10 céntims

NOTA.—Tota reclamació podrà
 dirigir-se á la LITOGRAFIA DE RIBE-
 RA Y ESTANY, Administració y Re-
 dacció de dit periódich, carrer de
 Sant Pau, 56.

Lit. Barcelonesa, S Pau, 56 —Barña.